

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 754/2023
12.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Милене Рашић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Звезданом Говедарица Царић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика и два кривична дела одузимање малолетног лица из члана 191. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Јовановића, поднетом против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду К 1282/21 од 16.01.2023. године и Вишег суда у Београду Кж1 254/23 од 15.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 12.09.2023. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Јовановића, поднет против правноснажних пресуда Другог основног суда у Београду К 1282/21 од 16.01.2023. године и Вишег суда у Београду Кж1 254/23 од 15.05.2023. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку и члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се захтев браниоца окривљеног у преосталом делу, **ОДБАЦУЈЕ.**

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду К 1282/21 од 16.01.2023. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ и два кривична дела одузимање малолетног лица из члана 191. став 1. КЗ, па му је првостепени суд применом напред наведених законских одредби, као и одредби чланова 4, 42, 45. и 54. КЗ, најпре претходно утврдио појединачне казне и то за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци а за свако од два кривична дела одузимање малолетног лица из члана 191. став 1. КЗ, казне затвора у трајању од по 3 (три) месеца, након чега му је даљом применом одредби чланова 60, 64, 65. и 66. КЗ, изрекао условну осуду којом му је утврдио јединствену казну затвора у трајању од 10 (десет) месеци истовремено одредивши да се иста неће извршити уколико окривљени у року проверавања од три године по правноснажности пресуде не изврши ново кривично

дело. Оштећена ББ је за остваривање свог имовинскоправног захтева упућена на парницу, док је окривљени АА обавезан да суду на име трошкова кривичног поступка плати износ од 46.730,77 динара и на име паушала износ од 10.000,00 динара, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 254/23 од 15.05.2023. године, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Владимира Јовановића, а пресуда Другог основног суда у Београду К 1282/21 од 16.01.2023. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Владимир Јовановић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) и става 4. ЗКП, са предлогом да Врховни суд донесе пресуду којом ће усвојити захтев за заштиту законитости, укинути побијане пресуде, а предмет вратити првостепеном суду на поновно суђење.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и члана 439. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен и нема законом прописан садржај.

У поднетом захтеву за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА, указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП у вези члана 94. став 1. тачка 1) ЗКП и истиче да је првостепена пресуда заснована на незаконитом доказу. Према ставу одбране, као незаконит доказ се означава извештај Центра за социјални рад Чукарица, јер је сачињавањем тог извештаја Центар за социјални рад прекорачио овлашћења и преузео улогу суда унапред инкриминишући окривљеног. Такође, према ставу одбране, суд је повредио закон на штету окривљеног јер је прихватио исказ оштећене дат на главном претресу, а да при томе исту није упозорио на одредбе члана 94. став 1. тачка 1) ЗКП.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни суд оцењује као неосноване, из следећих разлога:

Одредбом члана 2. став 2. тачка 26) ЗКП прописано је да је „исправа“ сваки предмет или рачунарски податак који је подобан или одређен да служи као доказ чињеница које се утврђују у поступку (члан 83. став 1. и 2.).

Чланом 7. став 1. Закона о спречавању насиља у породици прописано је да су за спречавање насиља у породици и пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици и жртвама кривичних дела одређених овим законом, надлежни полиција, јавна тужилаштва, судови опште надлежности, прекршајни судови, као и надлежни државни органи и центри за социјални рад, као установе.

По налажењу овог суда, извештај Центра за социјални рад сачињен је од стране овлашћене институције коју оснива Републике Србија – Градски центар за социјални рад у Београду, Одељење Чукарица и стручног тима у саставу ВВ, педагог и ГГ – дипломирани социјални радник, у складу са одредбама Породичног закона и Правилника о организацији и нормативама и стандардима рада Центра за социјални рад, који сам по себи, нити по начину прибављања, није у супротности са Законом о кривичном поступку. При томе, овај извештај сачињен је у поступку заштите од насиља ББ – ванбрачне супруге окривљеног и њиховог малолетног детета, а сам налаз је рађен на основу анализе постојеће документације у досијеу, која садржи обављене разговоре са супружницима, опсервацију истих, као и стручне процене тимских и супервизорских консултација. Такође, наведени извештај је урађен на основу писаних дописа којима се центру у два наврата обраћао МУП РС, ПС Чукарица.

Имајући у виду да је предметни извештај Центра за социјални рад сачињен од стране стручног лица и у свему према правилима струке и представља исправу издату од стране надлежног државног органа у законом прописаној процедури, која је у смислу члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП подобна да се користи у кривичном поступку, то наведени доказ не представља незаконит доказ у смислу навода захтева за заштиту законитости, посебно имајући у виду да управо из напред цитиране одредбе Закона о спречавању насиља у породици (члан 7) произилазе овлашћења у погледу сачињавања извештаја овог органа као мишљења у поступку процене ризика и непосредне опасности од насиља у породици.

Сем тога, стоји чињеница да је одредбом члана 94. став 1. тачка 1) ЗКП прописано да је од дужности сведочења ослобођено лице са којим окривљени живи у браку, ванбрачној или другој трајној заједници живота, али су неосновани наводи браниоца окривљеног у поднетом захтеву да је суд повредио закон на штету окривљеног, јер је прихватио исказ оштећене дат на главном претресу, а да при томе исту није упозорио на одредбу члана 94. став 1. тачка 1) ЗКП, а када се има у виду да је ванбрачна заједница између њих престала да постоји пре првог саслушања окривљеног, те због тога и није стајала обавеза суда да оштећену упозорава у смислу члана 94. ст. 1 тач. 1) ЗКП пошто оштећена у том тренутку није имала статус ванбрачне супруге.

Стога Врховни суд неоснованим оцењује наводе из захтева браниоца окривљеног да су правноснажне пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, односно да се правноснажне пресуде заснивају на незаконитом доказу.

Бранилац окривљеног АА, у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче да је доношењем побијаних пресуда учињена и повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на штету окривљеног, с обзиром, да дело за које је окривљени оглашен кривим из члана 194. став 1. КЗ није кривично дело, јер је исто дефинисано последицом, а радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде нису биле таквог интензитета да су проузроковале осећај угрожености код оштећене, из ког разлога, према ставу одбране, није ни остварена последица кривичног дела.

Радња извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, алтернативно је прописана и може се састојати у примени насиља, употреби претње да ће се напасти на живот или тело или у дрском или безобзирном понашању. Неопходно

је да је радња извршења таква да је објективно подобна да доведе до угрожавања спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана породице, а кривично дело је свршено онда када дође до тог угрожавања.

Изреком правноснажне пресуде утврђено је да је окривљени АА дана 19.05.2020. године претњом да ће напасти на живот или тело, дрским и безобзирним понашањем, угрозио спокојство члана своје породице – бивше ванбрачне супруге ББ, на тај начин што је наведеног дана након што га је позвала оштећена да га пита када ће да врати дете, исто јој се обратио речима: „Ко си ти да ја теби кажем када ћу да га вратим, има да га одведем негде, нећу ја теби да полажем рачуне, видећеш шта ћу све да му кажем за тебе, одвешћу дете у село“, а на питање оштећене зашто тако разговара са њом, исти јој је упутио претње: „Натакнем те на ку..ц, све ћу вас побити и тебе и твоје на колац, видећете ви ко сам ја“, да би затим дана 30.09.2020. године, док су оштећена и малолетно дете чекали окривљеног, исти је позвао телефоном оштећену и почео да виче зашто су на паркингу, да би се након пар секунди појавио испред њих, почео поново да виче и обратио се оштећеној речима: „Је..ћу ти матер, где ти чекаш, пуши ку..ц бабо“. У изреци је наведено и да је окривљени био свестан свог дела и хтео његово извршење и да је био свестан да је његово дело забрањено, као и да је критичном приликом поступио у урачунљивом стању.

По налажењу овог суда, у радњама окривљеног стичу се сва законска обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика и то како објективна обележја која се односе на радњу извршења која се састоји у употреби квалификоване претње према оштећеној, којом радњом је проузрокована последица тог кривичног дела у виду угрожавања спокојства и душевног стања члана породице – бивше супруге, тако и субјективна обележја која се тичу урачунљивости и умишљаја окривљеног, који обухвата свест о забрањености дела.

При томе, по ставу Врховног суда, претња коју је окривљени критичном приликом упутио оштећеној је била озбиљна и стварна и као таква објективно подобна да доведе до угрожавања спокојства члана породице, до чега је у конкретном случају и дошло, а имајући у виду конкретне околности догађаја описаног у изреци пресуде.

Стога су у изреци правноснажне пресуде, по оцени овог суда, јасно описани сви битни елементи, како објективни, тако и субјективни кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, за које је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, којима се истиче да опис радње извршења предметног кривичног дела не садржи све битне елементе тог кривичног дела и да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, оцењени као неосновани.

Такође, бранилац окривљеног АА, наводи да је суђење дана 01.02.2022. године одржано пред промењеним већем, па је суд дана 23.03.2022. године, главни претрес требало да отпочне изнова, чиме је такође према ставу одбране повређен закон, а бранилац на овај начин суштински указује на повреду закона из члана 388. став 1. ЗКП.

Међутим, повреда закона из члана 388. став 1. ЗКП, сходно одредбама члана 485. није предмет разматрања од стране Врховног суда у поступку по захтеву за заштиту законитости, дакле, није дозвољен разлог у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца,

због чега је Врховни суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у овом делу одбацио као недозвољен.

У преосталом делу, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА нема законом прописан садржај.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1.), што у случају подношења захтева за заштиту законитости због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП) подразумева опредељење одређене повреде закона због које окривљени, преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек (члан 485. став 4. ЗКП) и образложење у чему се конкретно састоји повреда закона истакнута у захтеву, а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, мора се доставити одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Бранилац окривљеног АА, као разлог за подношење захтева за заштиту законитости нумерише повреду закона из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, а која повреда представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Међутим, у образложењу захтева, бранилац окривљеног не описује у чему се конкретно састоји истакнута повреда закона.

Сходно изнетом, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, у напред наведеном делу нема законом прописан садржај, у смислу одредбе члана 484. ЗКП, јер бранилац у захтеву није образложио конкретну повреду закона (члан 438. став 1. тачка 9) ЗКП), односно у чему се иста састоји.

Врховни суд, према изричитој одредби члана 489. став 1. ЗКП, испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога (члан 485. став 1. ЗКП), дела и правца побијања који су истакнути у захтеву и није овлашћен да по службеној дужности оцењује коју конкретно повреду закона или други разлог је бранилац имао у виду приликом подношења захтева.

Из изнетих разлога, Врховни суд на основу члана 491. и члана 487. став 1. тачка 2) и 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Звездана Говедарица Царић,с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправака
управитељ писарнице
Марина Антонић